

មូលនិធិសង្ខេប

មូលនិធិភាពជាដៃគូប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ (CEPF) ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងដើម្បីការពារតំបន់ដែលមានជីវៈចម្រុះ និងរងការគំរាមកំហែងបំផុតរបស់ពិភពលោក ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាតំបន់ហតស្តតនៃជីវៈចម្រុះ (Biodiversity hotspots)។ មូលនិធិភាពជាដៃគូប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗនេះ វាគឺជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរួមគ្នារបស់ទីភ្នាក់ងារបារាំងនៃការអភិវឌ្ឍន៍ (AFD) អង្គការអភិរក្សអន្តរជាតិ (CI) សហភាពអឺរ៉ុប (EU) មូលនិធិ Hans Wilsdorf មូលនិធិបរិស្ថានសកល (GEF) រដ្ឋាភិបាលកាណាដា រដ្ឋាភិបាលជប៉ុន និងធនាគារពិភពលោក។

ទិសដៅជាសារវន្តនៃមូលនិធិ CEPF នេះគឺដើម្បីធានាឱ្យការចូលរួមជាមួយសង្គមស៊ីវិល ដូចជា ក្រុមសហគមន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGOs) ស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងសហគ្រាសឯកជន ក្នុងកិច្ចការអភិរក្សជីវៈចម្រុះនៅក្នុងតំបន់ដែលសំបូរទៅដោយធនធានជីវៈចម្រុះ (តំបន់ហតស្តត)។ ដើម្បីធានាភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះត្រូវតែបញ្ចូលគ្នានូវយុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីដែលមានស្រាប់របស់រដ្ឋាភិបាល និងជាម្ចាស់ជំនួយលើការងារអភិរក្សផ្សេងទៀត។ មូលនិធិ CEPF នេះជម្រុញឱ្យមានសម្ព័ន្ធភាពធ្វើការជាមួយគ្នានៅចន្លោះក្រុមផ្សេងៗគ្នា ដោយរួមបញ្ចូលគ្នានូវសមត្ថភាពខ្លាំងពិសេសនិងកាត់បន្ថយនូវភាពស្មុនស្មាតដែលៗនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីអោយមានអភិក្រមមួយមានការសម្របសម្រួលដ៏ទូលំទូលាយ។ អភិក្រមមួយរបស់មូលនិធិ CEPF គឺជាការរៀបចំស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី “Ecosystem Profile” ដែលជាឯកសារយុទ្ធសាស្ត្ររួមមួយ ដោយមានការប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធជាច្រើន ដែលបានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគរយៈពេល៥ឆ្នាំ ដោយមានការវិភាគយ៉ាងលម្អិតពីស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

ឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រនេះបង្ហាញពីស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅតំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា រួមមានប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ និងវៀតណាម រួមទាំងផ្នែកខ្លះនៃភាគខាងត្បូងប្រទេសចិន ដោយមិនរាប់ចូលតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រឡើយ។ ដោយមានវត្តមានប្រភេទរុក្ខជាតិ និងសត្វជាច្រើនតែក្នុងតំបន់ និងទីជម្រកធម្មជាតិដែលនៅសេសសល់មិនច្រើនប៉ុន្មាននោះ តំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមាជាប់ក្នុងចំណាត់ថ្នាក់តំបន់ហតស្តតកំពូលទាំង១០ ដោយសារភាពអស្ចារ្យរបស់វាដែលមិនអាចមានអ្វីមកជំនួសបាន និងជាតំបន់ហតស្តតកំពូលទាំង៥ដែលទទួលរងនូវការគំរាមកំហែង។ តំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមាមានមនុស្សរស់នៅច្រើនជាងតំបន់ហតស្តតដទៃៗទៀត ហើយប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិដែលនៅសេសសល់ក្នុងតំបន់នោះមានការបាត់បង់យ៉ាងខ្លាំងដោយសារការបាត់បង់ទីជម្រក ការរិចរេល និងខូចខាតទ្រង់ទ្រាយជម្រកធម្មជាតិ និងការធ្វើអាជីវកម្មធនធានធម្មជាតិហួសកម្រិត។

បច្ចុប្បន្នភាពស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

មូលនិធិ CEPF បានផ្តល់ជំនួយឥតសំណងដល់បណ្តាក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងតំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមានេះចាប់តាំងពីខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៨ ដែលបានចង្អុលបង្ហាញដោយឯកសារស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរៀបចំឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ និងត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពក្នុងឆ្នាំ ២០១១ និងឆ្នាំ ២០២០ តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងទូលំទូលាយជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ ការចូលរួមពីអ្នកជំនាញ និងការស្រាវជ្រាវឯកសារ។

រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ មានគម្រោងសរុបចំនួន ៤២៩ ដែលត្រូវបានផ្តល់មូលនិធិដោយ CEPF។ ដោយ មានការគាំទ្រនេះ អ្នកទទួលបានមូលនិធិពី CEPF បាន៖ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងជីវៈចម្រុះក្នុងផ្ទៃដីជាង ៣ លាន ហិកតា នៃតំបន់ជីវៈចម្រុះសំខាន់ៗ (KBAs) ដោយការលើកកម្ពស់ព្រៃឈើ នេសាទ និងតំបន់អភិរក្សដែល គ្រប់គ្រងដោយសហគមន៍ និងការអភិវឌ្ឍន៍ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាសម្រាប់តំបន់ការពារ។ បានដាក់ចេញកម្មវិធី អភិរក្សរយៈពេលវែងសម្រាប់ប្រភេទសត្វជិតផុតពីជំនួន ៣៥ ប្រភេទ ដែលជាប្រភេទរងការគំរាមកំហែងទូទាំងពិភពលោក ដោយបន្ថយល្បឿន និងក្នុងករណីខ្លះបញ្ជ្រាស់ការធ្លាក់ចុះនៃចំនួនប្រភេទជិតផុតពីជំនួន។ មូលនិធិនេះបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សុខុមាលភាពដល់សហគមន៍ជាង ២៥០ រួមទាំងការកែលម្អសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី សន្តិសុខស្បៀង និងការទទួលបានសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

មានការប្រែប្រួលជាច្រើនណាស់ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំចាប់តាំងពីស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីត្រូវបានធ្វើ បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ រួមមាន៖ សមត្ថភាពរបស់សង្គមស៊ីវិល និងការអនុវត្តគោលនយោបាយ; ភាពឆ្លងឆ្វេរ និងទាក់ទងនៃការគំរាមកំហែងដល់ជីវៈចម្រុះ សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងកត្តាជម្រុញផ្នែកនយោបាយ; និងគំរូនៃការវិនិយោគអភិរក្សដោយអ្នកផ្តល់ជំនួយសាធារណៈ និងឯកជន។

មានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរនៅក្នុងចំណេះដឹងអំពីស្ថានភាពនៃជីវៈចម្រុះដែលមានសា រៈសំខាន់ជាសកល រួមទាំងការកើនឡើង ៧០% នៃចំនួនប្រភេទសត្វដែលត្រូវបានវាយតម្លៃថារងការគំរាម កំហែងជាសកលនៅក្នុងបញ្ជីក្រហម IUCN។ ទោះបីជាអត្រានៃការបាត់បង់គម្របព្រៃឈើបានធ្លាក់ចុះសម្រាប់ ប្រទេសទាំងអស់ លើកលែងតែប្រទេសឡាវ ក៏ដោយ ក៏អត្រាទាំងនោះនៅតែខ្ពស់ផ្អែកតាមស្តង់ដារសកល ដែលជម្រុញដោយសារការទាញយកឈើសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្មនៅគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់លើកលែងតែប្រទេស កម្ពុជា (ជម្រុញដោយទំនិញ) និងមីយ៉ាន់ម៉ា (ការផ្លាស់ប្តូរកសិកម្ម)។ ការប្រើប្រាស់ធនធានជីវសាស្ត្រដោយ ផ្ទាល់ (ឧ. ការបរបាញ់ និងការប្រមូលសត្វ, ការប្រមូលផលរុក្ខជាតិ, ការកាប់ឈើ និងប្រមូលផលព្រៃឈើ, ការ នេសាទ និងការប្រមូលផលប្រភេទសត្វទឹក) គឺជាការគំរាមកំហែងដ៏ធំបំផុតមួយ ចំពោះលទ្ធផលនៃការអភិរក្ស នៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តតណ្ហ-ភូមា ហើយវាគឺជាការគំរាមកំហែងដែលប៉ះពាល់ដល់ចំនួនច្រើនបំផុតនៃប្រភេទ សត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកលនៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តត។ ការបាត់បង់ទីជម្រក និងការប្រមូលធនធានធម្ម ជាតិលើសកម្រិតបែបនេះបានដាក់សម្ពាធកាន់តែខ្លាំងឡើងលើបរិមាណរុក្ខជាតិ និងសត្វ។

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលឥឡូវនេះអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់នៅទូទាំងតំបន់ ហត្ថស្តតណ្ហ-ភូមា (ឧ. ការកើនឡើងនៃសីតុណ្ហភាពជាមធ្យម, ការប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង, ការកើនឡើងនៃ កម្រិតទឹកសមុទ្រ, អាកាសធាតុអាក្រក់កាន់តែញឹកញាប់ និងមានទំហំធំ) កំពុងធ្វើឱ្យសម្ពាធដែលមានស្រាប់ កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង ដូចជាការបាត់បង់ជម្រក, ការប្រមាញ់លើសកម្រិត និងការបំពុល ដែលបង្កើតជាវិបត្តិអេកូ ឡូស៊ីរួមបញ្ចូលគ្នាជាមួយនឹងផលវិបាកសំខាន់ៗចំពោះជីវៈចម្រុះ, ជីវភាពរស់នៅ និងស្ថិរភាពក្នុងតំបន់។ ការ ពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តតលើវិស័យកសិកម្ម, នេសាទ និងធនធានធម្មជាតិបង្កើនភាពងាយរង គ្រោះចំពោះវិបត្តិអាកាសធាតុ ខណៈពេលដែលការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងការបំប្លែងដីធ្លីជាបន្តបន្ទាប់ធ្វើឱ្យប៉ះ ពាល់ដល់ភាពធននៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសន្តិសុខស្បៀង។ ទោះបីជាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តតទាំងអស់

បានបង្កើតក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងគោលនយោបាយសម្រាប់សកម្មភាពជីវៈចម្រុះ និងអាកាសធាតុក៏ដោយ ការអនុវត្តច្បាប់, ការសម្របសម្រួល និងការធ្វើសមាហរណកម្មមិនគ្រប់គ្រាន់នៃជីវៈចម្រុះទៅក្នុងផែនការសេដ្ឋកិច្ច និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅតែមានប្រសិទ្ធភាពនៅមានកម្រិត។

ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ មូលនិធិសម្រាប់ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះបានវិវត្តមិនស្មើគ្នា។ ខណៈពេលដែលរដ្ឋាភិបាលជាតិបានបង្កើនការវិនិយោគក្នុងស្រុក មូលនិធិអភិរក្សនៅតែផ្ដោតយ៉ាងខ្លាំងទៅលើមូលនិធិជំនួយធំៗ និងកម្មវិធីរដ្ឋាភិបាល ដោយមានការគាំទ្រដោយផ្ទាល់ដល់អង្គការក្នុងស្រុកនៅមានកម្រិត។ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ក្រុមសហគមន៍ និងស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅតែបន្តប្រឈមមុខនឹងការរឹតបន្តឹងបទប្បញ្ញត្តិ និងការធ្លាក់ចុះនៃមូលនិធិអន្តរជាតិ ដែលជាបញ្ហាប្រឈមរបស់ពួកគេក្នុងការដោះស្រាយគម្លាតអភិបាលកិច្ច សិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ពួកគេនៅតែជាគូអង្គសំខាន់ក្នុងការជម្រុញការងារអភិរក្សដែលដឹកនាំដោយសហគមន៍ កំណែទម្រង់គោលនយោបាយ និងការសម្របខ្លួនទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទ និងជនជាតិដើមភាគតិច ជាកន្លែងដែលជីវៈចម្រុះ និងភាពក្រីក្រប្រសព្វគ្នា។ ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចបែបបរិយាប័ន្ន, ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព និងការអនុវត្តគោលនយោបាយដែលមានមូលដ្ឋានលើភស្តុតាង នឹងមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការសម្រេចបាននូវការអភិរក្សប្រកបដោយចីរភាព។

ជាចុងក្រោយ មានភស្តុតាងកាន់តែច្រើនឡើងៗ អំពីប្រសិទ្ធភាព (ឬផ្ទុយពីនេះ) នៃវិធីសាស្ត្រអភិរក្សផ្សេងៗគ្នាដែលត្រូវបានសាកល្បងនៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តចាប់តាំងពីការលេចចេញនូវចលនាអភិរក្សទំនើបនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០។ វិធីសាស្ត្រជាច្រើនដែលមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានទៅលើជីវៈចម្រុះ និងសុខុមាលភាពមនុស្សត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងបរិបទក្នុងស្រុកជាក់លាក់ ហើយមានរឿងរ៉ាវជោគជ័យកាន់តែច្រើនឡើងៗ ដោយការថយចុះនៃចំនួនទីជម្រក ឬប្រភេទសត្វត្រូវបានបញ្ឈប់ ឬធ្វើឲ្យមានការប្រសើរឡើង។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ទាំងនេះនៅតែមានកម្រិតបើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងទំហំដ៏ធំនៃការគំរាមកំហែងដល់ជីវៈចម្រុះនៃតំបន់ក្តៅ។

ដោយសារតែការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ មានតម្រូវការក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគ ដើម្បីជូនដំណឹងដល់ដំណាក់កាលបន្ទាប់នៃការវិនិយោគរបស់ CEPF នៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តនេះ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៦ ដល់ឆ្នាំ ២០៣០។ ឯកសារនេះត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងអភិវឌ្ឍវេទិកាទូលំទូលាយមួយ សម្រាប់អ្នកផ្តល់មូលនិធិដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងអភិរក្សដែលដឹកនាំដោយសង្គមស៊ីវិល អាចបង្កើតគោលដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្ររួមគ្នាដែលដោះស្រាយអាទិភាពខ្ពស់បំផុត ទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីឱកាសថ្មីៗ និងស្របគ្នាយ៉ាងល្អជាមួយនឹងការវិនិយោគដែលមានស្រាប់ដោយរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិផ្សេងទៀត។

ឯកសារស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពតាមរយៈដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ដែលសម្របសម្រួលដោយ WWF ចន្លោះខែមីនា និងខែតុលា ឆ្នាំ ២០២៥។ អ្នកពាក់ព័ន្ធប្រមាណជា ៣៥០ នាក់ត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព តាមរយៈការចូលរួមពីអ្នកជំនាញឯកទេសក្នុងអំឡុងពេលសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់កម្រិតប្រទេសដែលសម្របសម្រួលដោយការិយាល័យ WWF នៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ នៃតំបន់ហត្ថស្ត និងសិក្ខាសាលាវាយតម្លៃចុងក្រោយដែលរៀបចំដោយ IUCN ក្នុងនាម

ជាក្រុមគ្រប់គ្រងមូលនិធិថ្នាក់តំបន់ (CEPF RIT) សម្រាប់តំបន់ហតស្តត ដែលបានធ្វើឡើងនៅទីក្រុងបាងកក នាខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០២៥។ ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក៏ទទួលបានអនុសាសន៍ណែនាំពីគណៈកម្មការផ្តល់យោបល់ផងដែរ ដែលរួមមានអ្នកជំនាញដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការរៀបចំគម្រោង អនុវត្ត និងផ្តល់មូលនិធិដល់គម្រោង និងកម្មវិធីអភិរក្សនៅក្នុងតំបន់ហតស្តត។

ចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគរបស់មូលនិធិCEPF

ឯកសារស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពទូទៅនៃតំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា ទាក់ទងនឹងសារៈសំខាន់នៃការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងបរិបទសេដ្ឋកិច្ចសង្គម គោលនយោបាយ និងសង្គមស៊ីវិល។ ការវាយតម្លៃលើការវិនិយោគអភិរក្សថ្មីៗ និងផលវិបាកនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចំពោះការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ បានបំពេញការវិភាគស្ថានភាពនៃស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ ស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីកំណត់លទ្ធផលនៃការអភិរក្សដែលអាចវាស់វែងបាន នៅកម្រិតប្រភេទសត្វ ទីតាំង និងច្រករបៀង និងវាយតម្លៃការគំរាមកំហែងដោយផ្ទាល់សំខាន់ៗចំពោះជីវៈចម្រុះ និងមូលហេតុប្រសព្វរបស់វា និងកត្តាអំណោយផល។

បន្ទាប់មក ឯកសារស្ថានភាពអេកូឡូស៊ីបង្ហាញពីយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគដ៏ទូលំទូលាយសម្រាប់អ្នកផ្តល់មូលនិធិដែលចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងអភិរក្សដែលដឹកនាំដោយសង្គមស៊ីវិល។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះរួមបញ្ចូលទាំងចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគសម្រាប់ CEPF ដែលការវិនិយោគរបស់ខ្លួនអាចផ្តល់តម្លៃបន្ថែមច្រើនបំផុត។ ជាទូទៅ ចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគសម្រាប់ CEPF គឺដើម្បីបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្រនៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាអភិរក្សសំខាន់ៗដែលកំពុងប្រឈមមុខ (ឧ. ការបរបាញ់ និងការកាប់ឈើ, ទំនប់វារីអគ្គិសនី និងការគ្រប់គ្រងទឹក, ការពង្រីកកសិកម្ម, ការនេសាទ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ) ដែលទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីសមត្ថភាពរបស់សង្គមស៊ីវិល និងដែលអាចធ្វើជាគ្រឿងជំនួយបាន តាមរយៈការចម្លងដោយសង្គមស៊ីវិល ឬគូអង្គវិស័យឯកជន ឬការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីរដ្ឋាភិបាល។

ចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគសម្រាប់មូលនិធិ CEPF បង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ពីដំណាក់កាលវិនិយោគចំនួន ៣ នាពេលកន្លងមក (២០០៨-២០១៣; ២០១៣-២០២០ និង ២០២០-២០២៥) ដោយផ្ដោតលើវិធីសាស្ត្រជោគជ័យនានា ដោយផ្លាស់ប្តូរពីគម្រោងសាកល្បងទៅជាអន្តរាគមន៍រយៈពេលវែង និងរួមបញ្ចូលលទ្ធផលកាន់តែស៊ីជម្រៅទៅក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន។ ដោយទទួលស្គាល់ថាការវិនិយោគរបស់ CEPF មិនអាចឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាអភិរក្សទាំងអស់ដែលកំពុងមាននៅក្នុងតំបន់ហតស្តត ដូច្នេះចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគ CEPF ផ្ដោតលើសកម្មភាពដែលអង្គការសង្គមស៊ីវិលអាចបន្ថែមតម្លៃបានយ៉ាងខ្ពស់បំផុត និងដោះស្រាយនូវគម្លាតនានាក្នុងការអភិរក្ស។

យុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគរួមគ្នានេះ គឺមានទាំងមហិច្ឆតា និងបង្ហាញពីទំហំនៃបញ្ហាប្រឈមនៃការអភិរក្សដែលនៅតែកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងតំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា។ បរិមាណធនធានដែលត្រូវការដើម្បីគាំទ្រការងារឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំខាងមុខ ទំនងជាលើសពីធនធានដែលមានរបស់ម្ចាស់ជំនួយនីមួយៗ សម្រាប់ការវិនិយោគក្នុងសង្គមស៊ីវិល។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ

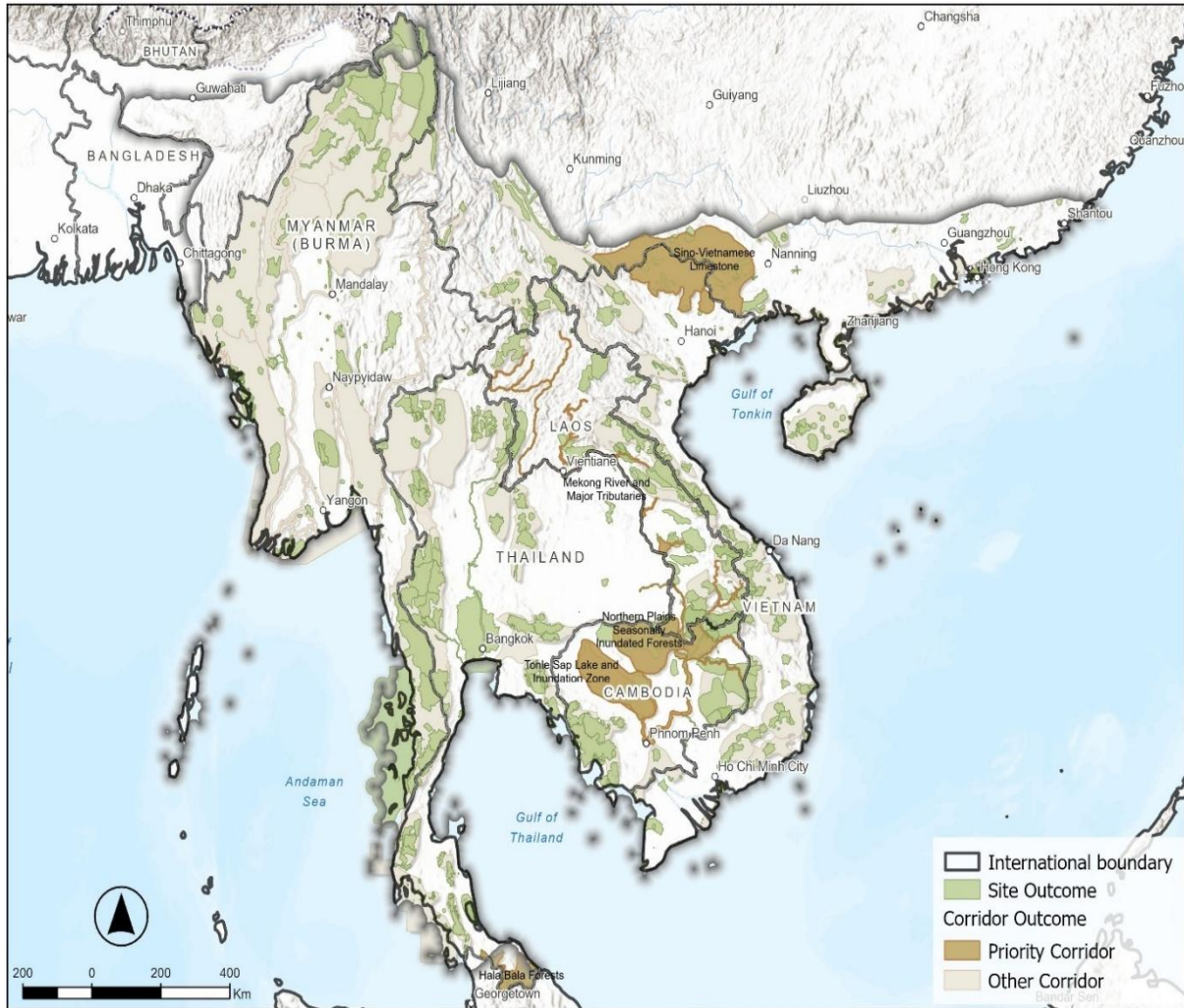
ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររួមគ្នានឹងត្រូវបានសម្របសម្រួលតាមរយៈកិច្ចប្រជុំទៀងទាត់រវាង CEPF និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិផ្សេងទៀត ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់មូលនិធិទន្លេមេគង្គ។ នៅពេលដែលអ្នកផ្តល់មូលនិធិផ្សេងទៀតធ្វើការសម្រេចចិត្តអំពីការវិនិយោគនៅក្នុងតំបន់ និងបង្កើតគម្រោងមូលនិធិរបស់ពួកគេ CEPF នឹងសម្របខ្លួនទៅនឹងចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគរបស់ខ្លួន ដើម្បីជៀសវាងការស្ទុះ ដោះស្រាយចន្លោះប្រហោង និងទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីឱកាសសម្រាប់កិច្ចសហការ ការសំយោគ និងការពង្រីកការវិនិយោគ។

អាទិភាពវិនិយោគផ្នែកជីវសាស្ត្រ

លទ្ធផលនៃការអភិរក្សផ្តល់នូវមូលដ្ឋានជីវសាស្ត្រសម្រាប់ការវិនិយោគរបស់ CEPF នៅក្នុងចំណុចហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា៖ ចំនួនសំណុំនៃប្រភេទសត្វ ទីតាំង និងច្រករបៀងដែលអាចវាស់វែងបាន ដែលត្រូវតែអភិរក្សដើម្បីទប់ស្កាត់ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះជាសកល។ សកម្មភាពនៃការអភិរក្សសម្រាប់តំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា ត្រូវបានកំណត់ក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំឯកសារស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដំបូង ហើយបន្ទាប់មកត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅឆ្នាំ ២០១១ និង ២០២០។ ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយបំផុត, លទ្ធផលនៃការអភិរក្សត្រូវបានកែសម្រួលម្តងទៀត ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីព័ត៌មានថ្មីអំពីស្ថានភាពនៃប្រភេទសត្វ, ទីតាំង និងច្រករបៀង។ ដើម្បីឱ្យការវិនិយោគដោយ CEPF និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិផ្សេងទៀតអាចដឹកនាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, សកម្មភាពនៃការអភិរក្សត្រូវបានផ្តល់អាទិភាពដោយប្រើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យស្តង់ដារ, រួមទាំងភាពបន្ទាន់នៃសកម្មភាពអភិរក្ស និងឱកាសដើម្បីបង្កើនកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងអភិរក្សដែលមានស្រាប់។

បញ្ជីលទ្ធផលប្រភេទសត្វបានកើនឡើងពី ១ ២៩៨ ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដល់ ២២០២ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៥ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការកើនឡើងនៃចំនួនប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកលដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនៅក្នុងបញ្ជីក្រហម IUCN។ ការកើនឡើងច្រើនបំផុតគឺក្នុងចំណោមរុក្ខជាតិ ដែលចំនួនប្រភេទដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកលបានកើនឡើងជាងទ្វេដង។ ប្រភេទត្រី, ថលជលិកសត្វ (amphibians) និងសត្វឆ្អឹងខ្នង (invertebrates) ក៏មានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ។ បញ្ជីលទ្ធផលទីតាំងនៅតែមិនផ្លាស់ប្តូរនៅ ៥៥៥ ទោះបីជាមានទីតាំងចំនួន ៣៧ និងការផ្លាស់ប្តូរព្រំដែនចំនួន ៥៩ ត្រូវបានស្នើឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធ, ដែលបង្ហាញពីតម្រូវការក្នុងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបណ្តាញតំបន់អភិរក្សជីវៈចម្រុះសំខាន់ៗ (KBA) នៅតំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-ភូមាក៏ដោយ។

របៀបអាទិភាពសម្រាប់ការវិនិយោគមូលនិធិ CEPF នៅតំបន់ហតស្តត ឥណ្ឌូ-ភូមា

កំណត់សំគាល់៖ តំបន់ថ្នាក់ប្រទេសមួយនៃម៉ាមិនត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងផែនទីនេះទេ ដោយសារតំបន់ទាំងនោះតូចៗ ក្នុងការរំលេចនៅក្នុងផែនទីនេះ។

បញ្ជីលទ្ធផលប្រកបរបៀងនៅតែមិនផ្លាស់ប្តូរ, ដែលមាន ៦៥ ប្រភេទដែលមានចំនួន ៤១៦ KBAs (៧៥% នៃចំនួនសរុប)។ លទ្ធផលប្រកបរបៀងចំនួន ៥ ត្រូវបានផ្តល់អាទិភាពសម្រាប់ការវិនិយោគអភិរក្ស, ដែលមានចំនួន ៧៣ KBAs (លទ្ធផលទីតាំង) ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយស្វ័យប្រវត្តិជាទីតាំងអាទិភាព។ បន្ថែមពីលើប្រកបរបៀងទាំង ៥, ២៤ តំបន់ថ្នាក់ប្រទេស KBAs នៅក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ាត្រូវបានកំណត់ថាជាអាទិភាពភូមិសាស្ត្រសម្រាប់ការវិនិយោគ។ ប្រកបរបៀងទាំង ៥ នេះ និង ២៤ ថ្នាក់ប្រទេស KBAs គ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដីសរុប ១១៩,២៦៩ ហិកតា ស្មើនឹង ៥% នៃផ្ទៃដីសរុបនៃតំបន់ហតស្តត។ នេះគឺជាតំបន់ស្រដៀងគ្នាទៅនឹងអាទិភាពភូមិសាស្ត្រនៅក្នុងឯកសារស្ថានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឆ្នាំ ២០២០។ ការផ្លាស់ប្តូរសំខាន់ពីស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឆ្នាំ ២០២០ គឺថាទន្លេ Chindwin ត្រូវបានដកចេញពីបញ្ជីប្រកបរបៀងអាទិភាព ដោយសារតែស្ថានភាពសន្តិសុខមិនអំណោយផលនៅក្នុងតំបន់។ វាត្រូវបានជំនួសដោយប្រកបរបៀងព្រៃឈើ Hala-Bala ដែលមានព្រៃឈើបៃតងទំនាប និងជួរភ្នំយ៉ាងវែងជាប់គ្នា និងចំនួននៃប្រភេទសត្វពិសេស និងជិតផុតពីបំផុត។ ការបន្ថែមប្រកបរបៀងនេះបានបង្កើនឱកាសសម្រាប់ការគាំទ្រពី CEPF ដល់ក្រុមសង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងប្រទេសថៃ។

ទាក់ទងនឹងអាទិភាពនៃចំណាត់ថ្នាក់សម្រាប់ការវិនិយោគ, ប្រភេទសត្វជិតផុតពូជជាសកលចំនួន ២៣៩ ប្រភេទត្រូវបានជ្រើសរើសជាប្រភេទសត្វអាទិភាព, ដែលតំណាងឱ្យ ១១% នៃប្រភេទសត្វជិតផុតពូជជាសកលនៅក្នុងតំបន់ហតស្តុត។ ទាំងនេះរួមមានសត្វល្អិតចំនួន ៩៩ ប្រភេទ, ត្រីចំនួន ៦៨ ប្រភេទ, ថ្មីសត្វចំនួន ៣៧ ប្រភេទ, និងសត្វស្លាបចំនួន ៣៥ ប្រភេទ។ ថ្មីសត្វលិកសត្វ (amphibians), រុក្ខជាតិ, និងសត្វឆ្អឹងខ្នង (invertebrates) ដែលជិតផុតពូជជាសកលក៏នឹងត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសិទ្ធិទទួលបានសកម្មភាពអភិរក្សដែលផ្តោតលើប្រភេទសត្វក្នុងករណីពិសេសផងដែរ។ ប្រភេទអាទិភាពរួមមានអណ្តើក ៣១ ប្រភេទ (រួមបញ្ចូល ៨ ប្រភេទស្ថានីកនៅក្នុងតំបន់), ពានរ ១៥ ប្រភេទ (១២ ប្រភេទស្ថានីក), និងពួកក្រចកជំពាម ១២ ប្រភេទ (៦ ប្រភេទស្ថានីក), បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការប្រឈមនិងការគំរាមកំហែងខ្ពស់ ដោយសារការប្រមាញ់លើសកម្រិត, ដែលភាគច្រើនកើតឡើងដោយសារតម្រូវការនៃការជួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់។

អាទិភាពសម្រាប់ការវិនិយោគ

អាទិភាពសម្រាប់ការវិនិយោគលើការអភិរក្សនៅក្នុងតំបន់ហតស្តុត ត្រូវបានកំណត់តាមរយៈដំណើរការពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងទូលំទូលាយជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដោយផ្អែកលើការវិភាគអំពីការគំរាមកំហែងចម្បងៗ ចំពោះជីវៈចម្រុះនៅក្នុងតំបន់ និងមូលហេតុឫសគល់របស់វា។ ចំណាត់ថ្នាក់រួមនៃការគំរាមកំហែងមិនបានផ្លាស់ប្តូរច្រើនពីចំណាត់ថ្នាក់ដែលបានកំណត់ជាសាកលក្នុងពេលធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឆ្នាំ ២០២០ នោះទេ។ ការបរិច្ចាគ និងការកាប់ឈើ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការគំរាមកំហែងដ៏រីករាលដាលបំផុត ចំពោះទាំងប្រភេទសត្វ និងលទ្ធផលនៃការអភិរក្សដែលមានមូលដ្ឋានលើតំបន់នៅទូទាំងតំបន់ហតស្តុត។ ជាមួយនឹងសម្ពាធកម្រិតខ្ពស់បន្ថែមពីទំនប់វារីអគ្គិសនី និងការគ្រប់គ្រងទឹក ការពង្រីកវិស័យកសិកម្ម និងការនេសាទ។ ខណៈពេលដែលទំហំនៃការគំរាមកំហែងប្រែប្រួលទៅតាមប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងប្រទេស, គំរូមគូសបញ្ជាក់ពីការកើនឡើងនៃការប្រើប្រាស់ធនធានដីសាស្ត្រ, ការបំប្លែងជម្រក និងផលប៉ះពាល់ទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ជាកត្តាជំរុញដ៏សំខាន់នៃការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះនៅទូទាំងតំបន់។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការគំរាមកំហែងទាំងនេះ និងការគំរាមកំហែងផ្សេងៗទៀត និងដើម្បីចាប់ផ្តើមដោះស្រាយមូលហេតុមួយចំនួនរបស់វា, យុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព។ ក្នុងចំណោមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ១៣ នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររួមដែលបានរៀបរាប់លម្អិត, មានយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ៦ ដែលត្រូវបានផ្តល់អាទិភាពជាចំណុចស្នូលវិនិយោគ ដោយផ្អែកលើការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធ និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគណៈកម្មការផ្តល់យោបល់ CEPF និងបង្កើតជាចំណុចផ្តោតសំខាន់សម្រាប់ការវិនិយោគ CEPF នៅក្នុងតំបន់ហតស្តុតឥណ្ឌូ-ភូមាសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៦-២០៣០។ ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទាំង ៦ នេះ រួមបញ្ចូលអាទិភាពវិនិយោគចំនួន ២២ ក្នុងចំណោមអាទិភាពវិនិយោគចំនួន ៥១ ដែលបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររួម, ដោយផ្តោតលើអាទិភាពទាំងនោះដែលទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីចំណុចខ្លាំងតែមួយគត់របស់មូលនិធិ និងរួមចំណែកដោយផ្ទាល់ដល់គោលបំណងសកលរបស់ខ្លួន។ ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទាំង ៦ ដែលបង្កើតជាចំណុចស្នូលនៃការវិនិយោគ CEPF ត្រូវបានពិពណ៌នាខាងក្រោម។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងអាទិភាពនៃការវិនិយោគនៅក្នុងតំបន់ហតស្តុតឥណ្ឌូ-ភូមា

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	អាទិភាពនៃការវិនិយោគ
-------------------	---------------------

សមាសធាតុ១៖ ការអភិរក្សប្រភេទសត្វរោង

១. ការការពារប្រភេទសត្វរោងភាពដែលទាក់ទងនឹងការគំរាមកំហែងជាសកល ដោយការកាត់បន្ថយការគំរាមកំហែងធំៗ និងការស្តារចំនួនប្រភេទឡើងវិញ [ចំណុចស្នូល CEPF]	១.១. និន្នាការពិភាក្សាអំពីអភិរក្សរយៈពេលវែង និងការតាមដានត្រួតពិនិត្យជាប្រព័ន្ធសម្រាប់ចំនួនប្រភេទសត្វរោងនៃប្រភេទសត្វអាទិភាព។ ១.២. ស្តារចំនួននៃប្រភេទសត្វព្រៃជាអាទិភាព ដែលអានៅបានស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំសកល។ ១.៣. ស្រាវជ្រាវ និងសាកល្បងយន្តការផ្គត់ផ្គង់ប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត និងនិន្នាការហិរញ្ញបទាន ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិរក្សប្រភេទសត្វរយៈពេលវែង។ ១.៤. គាំទ្របុគ្គលិកឆ្នើមខាងការពារសត្វព្រៃនៅកម្រិតសហគមន៍ ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពមូលដ្ឋានសម្រាប់ប្រភេទសត្វអាទិភាព។ ១.៥. បង្កើនចំណេះដឹងអំពីប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកល និងប្រភេទសត្វងាយរងគ្រោះថ្នាក់ តាមរយៈការស្រាវជ្រាវបែបសកម្មភាពសហគមន៍, ចំណេះដឹងអេកូឡូស៊ីប្រពៃណី (TEK) និងវិទ្យាសាស្ត្រពលរដ្ឋ ដែលត្រូវការព័ត៌មានដែលប្រសើរឡើងយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីជូនដំណឹងដល់ការធ្វើផែនការ និងសកម្មភាពអភិរក្សជាយុទ្ធសាស្ត្រ។
២. កាត់បន្ថយហានិភ័យសុខភាព និងការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ តាមរយៈការដោះស្រាយការជួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់ ការប្រើប្រាស់មីនមាឌនិរន្តរភាព និងហានិភ័យនៃការរីករាលដាលរោងសត្វព្រៃ, សត្វពាហនៈ និងមនុស្សក្នុងក្របខណ្ឌសុខភាពតែមួយ (One Health framework) [ចំណុចស្នូល CEPF]	២.១. គាំទ្រដល់ភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីលាតត្រដាងបណ្តាញជួញដូរសត្វព្រៃ ដោយលើកកម្ពស់ការអនុវត្តបំផុតជាសកលជាមួយនឹងការស៊ើបអង្កេត ការស៊ើបការណ៍សម្ងាត់ និងអ្នកផ្តល់ព័ត៌មាន។ ២.២. សម្របសម្រួលកិច្ចសហការរវាងភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់, សត្វពាហនៈ, សុខភាពមនុស្ស និងបរិស្ថាន ដើម្បីដោះស្រាយការជួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់ និងហានិភ័យនៃជំងឺពាក់ព័ន្ធ តាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រសុខភាពតែមួយរួមបញ្ចូលគ្នា (One Health approach) ។ ២.៣. ធ្វើការជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជន និងក្រុមហ៊ុនរដ្ឋ ដោយផ្ដោតជាពិសេសលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម និងវេទិកាអនឡាញ ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យដែលវេទិកាបង្កើនការបំពានត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីសម្រួលការជួញដូរសត្វព្រៃ។ ២.៤. គាំទ្រយុទ្ធនាការតាមគោលដៅ ដែលផ្អែកលើភស្តុតាង ដើម្បីកាត់បន្ថយតម្រូវការផលិតផលសត្វព្រៃខុសច្បាប់, លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីហានិភ័យសុខភាព និងការអភិរក្ស និងប្រមូលផ្តុំការចូលរួមជាសាធារណៈក្នុងការស្វែងរក និងរាយការណ៍អំពីឧក្រិដ្ឋកម្មសត្វព្រៃ។

	២.៥. គាំទ្រដល់ការស្រាវជ្រាវ និងសកម្មភាព ដើម្បីស្វែងយល់ និងដោះស្រាយបញ្ហាទំនាក់ទំនងរវាងការបាត់បង់ជីវចម្រុះ, ការរីករាលដាលបរិស្ថាន និងការកើតឡើងនៃជំងឺ zoonotic ដែលជាផ្នែកនៃវិធីសាស្ត្រក្របខណ្ឌសុខភាពតែមួយ។
សហសធាតុទី ២៖ ការការពារ និងការគ្រប់គ្រងតំបន់អេកូឡូស៊ី	
៣. ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ និងអភិរក្ស (PCAs) និងការចូលរួមរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល, ជនជាតិដើមភាគតិច, និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន (IPLCs) ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិបាលកិច្ច ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងការអភិរក្សនៅតំបន់ជីវចម្រុះអេកូឡូស៊ី [ចំណុចស្នូល CEPF]	៣.១. ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន (IPLCs) និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីចូលរួមក្នុងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ និងអភិរក្ស (PCA) ហើយពង្រឹងសិទ្ធិ និងឱកាសរបស់ពួកគេក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានកាន់តែទូលំទូលាយ។ ៣.២. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ និងអភិរក្ស (PCA) តាមរយៈការអនុម័តប្រើប្រាស់ស្តង់ដារសកល និងការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលមានការទទួលស្គាល់។ ៣.៣. ផ្តល់អំណាចដល់ IPLCs ដើម្បីដឹកនាំ និងវិធានការប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អភិរក្សតំបន់ផ្សេងទៀតក្រៅពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (OECMs) តាមរយៈដំណើរការក្នុងស្រុកដែលមានសុពលភាព។ ៣.៤. ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបណ្តាញ KBA ដោយអនុវត្តស្តង់ដារសកល IUCN ចុងក្រោយបំផុត និងគោលការណ៍ណែនាំចំពោះ KBA ថ្មីដែលមានស្រាប់ និងសក្តានុពល។
៤. គាំទ្រការអនុវត្តប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងឱកាសចិញ្ចឹមជីវិត ដែលលើកកម្ពស់ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ IPLCs នៅតំបន់អេកូឡូស៊ី [ចំណុចស្នូល CEPF]	៤.១. លើកកម្ពស់គម្រោងជីវភាពរស់នៅប្រកបដោយចីរភាព ដែលភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់រវាងជីវភាពរស់នៅ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ទៅនឹងលទ្ធផលនៃការអភិរក្សនៅតាមតំបន់អាទិភាព និងកត់ត្រា និងចែករំលែកការអនុវត្តល្អបំផុត និងមេរៀនពិសោធន៍។ ៤.២. អភិវឌ្ឍ និងពង្រឹងគំនិតផ្តួចផ្តើមទេសចរណ៍ធម្មជាតិដែលអនុវត្តបានល្អបំផុតនៅតំបន់អាទិភាព។ ៤.៣. ចូលរួមជាមួយវិស័យឯកជនក្នុងការវិនិយោគដែលស្របនឹងការអភិរក្ស និងការផ្តួចផ្តើមការចិញ្ចឹមជីវិតនៅតំបន់អាទិភាព និងគាំទ្រវិស័យឯកជនក្នុងការទទួលយក និងជ្រើសរើសការអនុវត្តល្អបំផុតដែលលើកកម្ពស់សុខភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសុខុមាលភាពសហគមន៍។ ៤.៤. ដាក់បញ្ចូលការត្រួតពិនិត្យសហគមន៍លើការបំពុលបរិស្ថាន និងហានិភ័យសុខភាព ចូលទៅក្នុងការអភិរក្សជីវចម្រុះ តាមរយៈវិធីសាស្ត្រ One Health approach។

	៤.៥. លើកកម្ពស់ការទទួលយកការអនុវត្តកសិកម្មប្រកបដោយសុវត្ថិភាព, ជីវៈចម្រុះ, រួមទាំងការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត និងជីជាពិសេសនៅក្បែរតំបន់អាទិភាព KBAs និងប្រភពទឹក។
៥. កសាងមូលដ្ឋានកសិកម្មតាមវិធីវិស័យសម្រាប់ការអភិរក្សតាមរយៈការស្រាវជ្រាវផ្នែកលើទីតាំងអធិការ ដើម្បីវាយតម្លៃកត្តាអេកូឡូស៊ី និងសេដ្ឋកិច្ចសង្គម	៥.១. គាំទ្រការស្រាវជ្រាវលើជីវចម្រុះ, ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅតំបន់អាទិភាព, រួមទាំងបរិបទសេដ្ឋកិច្ចសង្គម, ការវាយតម្លៃ, ដំណើរការ និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត។
	៥.២. សំយោគចំណេះដឹងដែលមានស្រាប់, ចូលរួមជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធដើម្បីវាយតម្លៃតម្រូវការព័ត៌មាន និងដាក់រួមបញ្ចូលទិន្នន័យដើម្បីកំណត់ និងកំណត់អាទិភាពគម្លាតចំណេះដឹងសំខាន់ៗ។
	៥.៣. បកស្រាយបកគំហើញវិទ្យាសាស្ត្រទៅជាទម្រង់ដែលអាចចូលដំណើរការបាន, បង្កើតអនុសាសន៍គោលនយោបាយដែលមានមូលដ្ឋានលើកស្ទុក, បញ្ចូលការយល់ដឹងថ្មីៗទៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងតំបន់អាទិភាព និងកសាងសមត្ថភាពក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធដើម្បីអនុវត្តចំណេះដឹងទាំងនេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
សមាសធាតុទី ៣៖ ការលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់អេកូឡូស៊ី និងភាពឆន់	
៦. អនុវត្តអភិរក្សធនធានដែលរួមបញ្ចូលជីវៈចម្រុះ, សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី, និងដំណោះស្រាយតាមបែបធម្មជាតិ (NbS) នៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងរបៀបជីវៈចម្រុះអធិការ	៦.១. វាយតម្លៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ និងផលប៉ះពាល់របស់វាទៅលើជីវៈចម្រុះ និងសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី, ព្រមទាំងលើកកម្ពស់សេណារីយ៉ូផ្សេងទៀត, ដំណោះស្រាយតាមបែបធម្មជាតិ និងវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់។
	៦.២. អនុវត្ត និងពង្រីកកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងស្តារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីឡើងវិញ, រួមទាំងគម្រោងបង្ហាញដើម្បីបង្កើតកំរិតដែលអាចចម្លងបាន និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់ការអនុវត្តកាន់តែទូលំទូលាយ។
	៦.៣. ចូលរួមជាមួយប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង, ផ្តល់ព័ត៌មានដល់ការដកពិភាក្សាជាសាធារណៈ និងជះឥទ្ធិពលដល់ការសម្រេចចិត្តលើការបញ្ចូលជីវៈចម្រុះទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍។
៧. កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់សង្គម និងបរិស្ថាននៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាមពល, ការដឹក	៧.១. ពង្រឹងសុវត្ថិភាពនៃការចុះបញ្ជី និងអំណាចសម្រេចចិត្តរបស់ IPLCs ដែលរងការគំរាមកំហែង ដោយការអភិវឌ្ឍទ្រង់ទ្រាយ/ខ្នាតធំ។

ជំពូកទី ១, កសិកម្ម, ឧស្សាហកម្ម និងការជីកយកដីនៅក្នុងប្រភេទប្រភេទអនិច្ចាត	៧.២. ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពផ្លូវច្បាប់នៃតំបន់អាទិភាពដែលមិនត្រូវបានការពារដែលត្រូវបានគំរាមកំហែង ដោយការអភិវឌ្ឍន៍ទ្រង់ទ្រាយធំ។ ៧.៣. ធ្វើការជាមួយវិស័យឯកជន ដើម្បីធានាថាគម្រោងខ្នាតធំត្រូវបានបង្កើតឡើង និងដំណើរការអនុវត្តន៍ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ និងស្របតាមការការពារបរិស្ថាន និងសង្គម។ ៧.៤. គាំទ្រការធ្វើផែនការរួមបញ្ចូលគ្នាដែលធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពរវាងតម្រូវការទឹក, អាហារ និងថាមពល ជាមួយនឹងការអភិរក្សដោយប្រើគំរូដូចជាការគ្រប់គ្រងរួមគ្នានៃតំបន់អាងទឹក និងកសិកម្មប្រកបដោយចីរភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយសម្ពាធលើជីវៈចម្រុះ។ ៧.៥. គាំទ្រការស្រាវជ្រាវ និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមនៃការអភិវឌ្ឍន៍ទ្រង់ទ្រាយធំនៅក្នុងប្រភេទប្រភេទអាទិភាព។ ៧.៦. សម្របសម្រួលកិច្ចសហការរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបង្កើនឥទ្ធិពលគោលនយោបាយ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមរួមគ្នា។
៨. លើកកម្ពស់ និងបង្កើនការអនុវត្តកសិកម្មប្រកបដោយចីរភាព និងគំរូគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធនធានដែលរក្សាបាននូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលមានសុខភាពល្អ និងភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងគ្នានៅក្នុងប្រភេទប្រភេទអនិច្ចាត	៨.១. កែលម្អការអនុវត្តកសិកម្ម និងកសាងសមត្ថភាពកសិករ និងផ្នែកអប់រំផ្សេងៗសម្រាប់ផលិតផលដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ជីវៈចម្រុះ។ ៨.២. គំរូសាកល្បង និងគំរូពង្រីកសម្រាប់ផលិតកម្មដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ជីវៈចម្រុះ, រួមទាំងវិញ្ញាបនបត្រ និងការដាក់ស្លាកសញ្ញាអេកូឡូស៊ី។ ៨.៣. តស៊ូមតិសម្រាប់គោលនយោបាយដែលរួមបញ្ចូលការពិចារណាលើបរិស្ថាន, បង្កើតរង្វាន់ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការអនុវត្តប្រកបដោយចីរភាព និងគាំទ្រដល់ការតភ្ជាប់ទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន។ ៨.៤. លើកកម្ពស់កិច្ចសហការឆ្លងវិស័យ និងតំបន់ ដើម្បីផ្តល់អំណាចដល់ IPLCs និងលើកកម្ពស់កសិកម្មប្រកបដោយចីរភាព។
សមាសធាតុទី ៤៖ ការអភិវឌ្ឍន៍នៃមណ្ឌលអភិរក្ស	
៩. គាំទ្រដល់ការបង្កើត, ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងស្ថាប័នអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីធ្វើការលើជីវៈចម្រុះ, សហគមន៍, និងជីវភាពរស់នៅ	៩.១. គាំទ្រយន្តការបណ្តាញ និងការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹង, រួមទាំងភាពជាដៃគូរវាងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលបានបង្កើតឡើង និងក្រុមថ្មី ឬក្រុមក្រៅផ្លូវការ, ដើម្បីឱ្យសង្គមស៊ីវិលរួមគ្នាឆ្លើយតបទៅនឹងអាទិភាព និងការគំរាមកំហែងដែលកំពុងលេចចេញ ក្នុងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ។

ថ្នាក់តំបន់, ថ្នាក់ជាតិ, ថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកម្រិតសហគមន៍ [ចំណុចស្នូល CEPF]	៩.២. ផ្តល់ការគាំទ្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសនៃអង្គការសង្គមស៊ីវិល, រួមទាំងកម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់អង្គការដែលកំពុងរីកចម្រើន។ ៩.៣. បង្កើតយន្តការដើម្បីផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេស, រួមមានអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត, មិត្តភក្តិទៅមិត្តភក្តិ ឬទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល, ជាមួយនឹងតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង IPLCs ។ ៩.៤. ផ្តល់ការគាំទ្រការចាប់ផ្តើមគម្រោង និងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដែលអាចបត់បែនបាន (ឧ. ជំនួយខ្នាតតូច, មូលនិធិគ្រាប់ពូជ) ដល់ស្ថាប័នក្នុងមូលដ្ឋានបង្កើតថ្មី និងអង្គការដែលដឹកនាំដោយ IPLCs, ជួយពួកគេបង្កើតប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច, គំនិតផ្តួចផ្តើមសាកល្បង និងបង្កើតភាពជឿជាក់។
១០. ធ្វើការអប់រំ, ការបណ្តុះបណ្តាល និងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងតាមគោលដៅ ដើម្បីកសាងសមត្ថភាព និងការគាំទ្រដល់ការអភិរក្សជីវចម្រុះក្នុងចំណោមគ្រប់វិស័យនៃសង្គម	១០.១. វិនិយោគលើការអប់រំ, ការបណ្តុះបណ្តាល និងការអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ ដើម្បីប្រែប្រួលជាអ្នកដឹកនាំ និងបុគ្គលសំខាន់ៗ ក្នុងការងារអភិរក្សនាពេលអនាគត។ ១០.២. រៀបចំការអង្កេតពីលទ្ធភាពនៃការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាអភិរក្សនៅតំបន់ហត្ថស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា។ ១០.៣. លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការអភិរក្ស និងការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា តាមរយៈការអប់រំ និងការផ្សព្វផ្សាយ។ ១០.៤. អនុវត្តសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដល់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជនស្តីពីការអភិរក្សជីវចម្រុះ, រួមទាំងផលប៉ះពាល់នៃគោលនយោបាយនិងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍លើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។
សមាសធាតុ ៥៖ ការសម្របសម្រួល និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានការវិនិយោគលើការអភិរក្ស	
១១. វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃការវិនិយោគលើការអភិរក្សលើជីវចម្រុះ និងសុខុមាលភាពមនុស្ស តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យតាមដានជាប្រព័ន្ធ, តម្លាភាព និងបរិយាប័ន្ន, ដោយផ្តោតលើការរៀនសូត្រ,	១១.១. ប្រើប្រាស់ស្តង់ដារ និងប្រព័ន្ធរួមសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យតាមដានផលប៉ះពាល់ និងប្រសិទ្ធភាពនៃសកម្មភាពអភិរក្ស។ ១១.២. បង្កើតស្តង់ដាររួម និងប្រព័ន្ធសម្រាប់ត្រួតពិនិត្យតាមដានផលប៉ះពាល់នៃគោលនយោបាយ, ផែនការ និងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍គ្រប់មាត្រដ្ឋាន។ ១១.៣. កសាងសមត្ថភាពសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវិភាគទិន្នន័យក្នុងចំណោម CSOs និង IPLCs, និងលើកកម្ពស់ការរៀនសូត្ររួមគ្នា។

គណនេយ្យភាព និងការគ្រប់គ្រងបែបសម្របខ្លួន	១១.៤. ធានាថាលទ្ធផលត្រួតពិនិត្យតាមដាន, រួមទាំងសូចនាករទាក់ទងនឹងជីវៈចម្រុះ និងសុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស, ជូនដំណឹងដល់គោលនយោបាយជាតិ និងការគ្រប់គ្រងបែបសម្របខ្លួននៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។
១២. គាំទ្រយន្តការសម្របសម្រួលនៅថ្នាក់ជាតិ និងមូលដ្ឋាន ដើម្បីធានាថាការវិនិយោគលើការអភិរក្សមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា, មានប្រសិទ្ធភាព និងឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ និងឱកាសដែលផ្អែកលើតំបន់ និងប្រភេទសត្វ	១២.១. គាំទ្រដល់ការបង្កើត និងពង្រឹងវេទិកាសម្របសម្រួលការអភិរក្សក្នុងតំបន់, ដើម្បីបង្កើនកិច្ចសហការណ៍, ការទទួលបានមូលនិធិ និងឥទ្ធិពលគោលនយោបាយ។
	១២.២. សម្របសម្រួលការធ្វើផែនការរួម និងការអនុវត្តក្នុងចំណោមអង្គការអភិរក្សជាច្រើនដែលធ្វើការនៅក្នុងតំបន់អាទិភាព ឬតំបន់ការពារទេសភាពដូចគ្នា, ដើម្បីកាត់បន្ថយការភាពស្មុនស្មា, បង្កើនសមិទ្ធិផល និងជម្រុញឱកាសសម្រាប់ការបន្ស៊ីគ្នា។
	១២.៣. គាំទ្រដល់ការត្រួតពិនិត្យតាមដានដោយមានការចូលរួមនិងក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងបែបសម្របខ្លួន, ដែលអាចឱ្យមានការសម្រេចចិត្ត និងការរៀនសូត្រ, ដែលមានការសម្របសម្រួលនៅកម្រិតទំហំអាទិភាព ឬច្រករបៀង។
១៣. ផ្តល់នូវភាពជាអ្នកដឹកនាំយុទ្ធសាស្ត្រ និងការសម្របសម្រួលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើការវិនិយោគលើការអភិរក្ស តាមរយៈក្រុមការងារគ្រប់គ្រងមូលនិធិថ្នាក់តំបន់ (RIT) [ចំណុចស្នូល CEPF]	១៣.១. កសាងក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលធ្វើការងារយ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងកម្រិតស្ថាប័ន និងនយោបាយ ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការសម្រេចគោលដៅអភិរក្សដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងឯកសារស្ថានភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (Ecosystem Profile)

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១៖ ការការពារប្រភេទសត្វពិសេសដែលការគំរាមកំហែងជាសកលដោយកាត់បន្ថយការគំរាមកំហែងធំៗ និងការស្តារចំណុចប្រភេទឡើងវិញ

ឥណ្ឌូ-ភូមា គឺជាតំបន់ហត្ថស្តតដ៏សំខាន់បំផុតមួយនៅក្នុងពិភពលោកសម្រាប់ការអភិរក្សប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកល។ យោងតាមបញ្ជីក្រហមរបស់ IUCN បច្ចុប្បន្ននេះ មានប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកលចំនួន ២២០២ ប្រភេទដែលកើតឡើង (ឬបានកើតឡើងនៅពេលថ្មីៗនេះ) នៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា រួមទាំងប្រភេទសត្វស្ថាបនិក (Endemic species) ជាច្រើនផងដែរ។ ចំពោះក្រុមចំណាត់ថ្នាក់មួយចំនួន ដូចជា អណ្តើក តំបន់ហត្ថស្តតឥណ្ឌូ-ភូមា មានប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកលច្រើនជាងតំបន់ហត្ថស្តតផ្សេងទៀត។ លើសពីនេះ ការអភិរក្សប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាអាទិភាពខ្ពស់ដោយអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ (CBD)។ វាត្រូវបានឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅទី ៤ នៃក្របខ័ណ្ឌជីវៈចម្រុះសកលគុនមីង-ម៉ុងអ៊ែរ (Kunming-Montreal Global Biodiversity

Framework) ដែលមានគោលដៅធានាថា នៅឆ្នាំ ២០៣០ ការផុតពូជនៃប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែង ដែលគេស្គាល់ ត្រូវបានបញ្ឈប់ ហើយនៅឆ្នាំ ២០៥០ ហានិភ័យនៃការផុតពូជ ត្រូវបានកាត់បន្ថយ១០ដង និង ភាពសម្បូរបែបនៃប្រភេទសត្វព្រៃកំណើតក្នុងស្រុកត្រូវបានកើនឡើង។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះឆ្លើយតបដោយផ្ទាល់ចំពោះការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរបំផុតដែលត្រូវបានកំណត់ នៅទូទាំងតំបន់ក្តៅ ជាពិសេសការបរបាញ់សត្វព្រៃ (ការគំរាមកំហែងខ្ពស់បំផុតចំពោះជីវៈចម្រុះនៅក្នុងតំបន់ហតស្ត) និងការនេសាទប្រភេទវាសីសត្វ។

ទោះបីជាតំបន់ហតស្តឥណ្ឌូ-ភូមាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងទូទាំងពិភពលោកក៏ដោយ ការអភិរក្សដែលផ្តោតលើប្រភេទសត្វទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់តិចតួចពីរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់។ ទោះបីមូលនិធិអន្តរជាតិជាច្រើន (រួមទាំង CEPF) បានបើកឱកាសផ្តល់មូលនិធិជាក់លាក់សម្រាប់ការអភិរក្សដែលផ្តោតលើប្រភេទសត្វក៏ដោយ វាទទួលបានត្រឹមតែសមាមាត្រតូចមួយនៃការវិនិយោគអភិរក្សទាំងមូលប៉ុណ្ណោះ។ នេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីការសន្មតមួយនៅលើផ្នែករបស់រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់ជំនួយមួយចំនួនថា ការអភិរក្សឧទាហរណ៍តំណាងនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិ តាមរយៈការបង្កើតតំបន់ការពារ ឬអភិរក្ស (PCAs) នឹងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរក្សាចំនួនប្រភេទដែលអាចរស់រានមានជីវិតនៃប្រភេទសត្វដែលកើតឡើងនៅទីនោះ។ ខណៈពេលដែលនេះជាការពិតសម្រាប់ប្រភេទសត្វជាច្រើន ក៏មានប្រភេទមួយចំនួនដែលតម្រូវឱ្យមានសកម្មភាពបន្ថែម ជាពិសេសដើម្បីដោះស្រាយការកេងប្រវ័ញ្ចហួសកម្រិត។

សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងប្រទេសចំនួន ៦ នៅក្នុងតំបន់ហតស្តឥណ្ឌូ-ភូមានៅឆ្នាំ ២០២៥ បានបញ្ជាក់ឡើងវិញអំពីតម្រូវការសំខាន់ក្នុងការផ្តល់អាទិភាពដល់ការអភិរក្សប្រភេទសត្វ ហើយបានសង្កត់ធ្ងន់ថាប្រភេទសត្វជាច្រើនដែលរងការគំរាមកំហែងទូទាំងពិភពលោកមិនអាចងើបឡើងវិញបានទេប្រសិនបើគ្មានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងផ្តោតអារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង។ ការកែសម្រួលដ៏សំខាន់មួយចំពោះទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺការផ្តោតអារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងលើការស្តារចំនួនប្រភេទសត្វព្រៃឡើងវិញ រួមទាំងការណែនាំឡើងវិញ ការចាប់ផ្តើមថ្មី ការតភ្ជាប់តាមរយៈទីជម្រកដើម (ex situ) និងការពង្រឹងទីជម្រកបន្ថែម។ ស្របតាមមតិកែលម្អរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះក៏ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែខ្លាំងលើការកែលម្អចំណេះដឹងអំពីប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងទូទាំងពិភពលោក ដើម្បីដោះស្រាយគម្លាតសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងឥរិយាបថប្រភេទសត្វ អេកូឡូស៊ី ការចែកចាយ និងការចំនួនប្រជាជន និងកត្តាជំរុញសេដ្ឋកិច្ចសង្គមដែលបណ្តាលឱ្យមានការធ្លាក់ចុះរបស់វា។ តាមរយៈការគាំទ្រការស្រាវជ្រាវអេកូឡូស៊ី ការត្រួតពិនិត្យរយៈពេលវែង និងភាពជាដៃគូដែលភ្ជាប់វិទ្យាសាស្ត្រ TEK និងវិទ្យាសាស្ត្រពលរដ្ឋ CEPF នឹងជួយបិទគម្លាតចំណេះដឹងទាំងនេះ ហើយធានាថាសកម្មភាពអភិរក្សគឺផ្អែកលើភស្តុតាងវិជ្ជាមា និងរួមបញ្ចូល។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី២៖ កាត់បន្ថយហានិភ័យសុខភាព និងការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ តាមរយៈដោះស្រាយការជួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់ ការប្រើប្រាស់មីនមាននិរន្តរភាព និងហានិ

ភ័យនៃការរីករាលដាល រោគសត្វព្រៃ សត្វពាហនៈ និងមនុស្ស ក្នុងក្របខណ្ឌសុខភាព តែមួយ (One Health Framework)

ហានិភ័យនៃជំងឺពីសត្វដែលទាក់ទងនឹងការជួញដូរ និងការប្រើប្រាស់សត្វព្រៃត្រូវបានកត់ត្រាថ្មីនៅក្នុង តំបន់ដែលមានជំងឺរាតត្បាតនេះ ដោយភ្នាក់ងារបង្កជំងឺដូចជាជំងឺផ្តាសាយបក្សី H5N1 ជំងឺគ្រុនផ្តាសាយជ្រូកអា ហ្វ្រិក និងជំងឺដែលឆ្លងតាមសត្វពាហនៈ (ឧទាហរណ៍ ជំងឺស្បែកដុំពក និងជំងឺឆ្អែង) ដែលបង្កការគំរាម កំហែងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សុខភាពមនុស្ស សត្វពាហនៈ និងសត្វព្រៃ។ ការបរបាញ់ ការជួញដូរ និងការប្រើប្រាស់ សត្វព្រៃ ត្រូវបានកំណត់ថាជាការគំរាមកំហែងខ្ពស់បំផុតចំពោះប្រភេទសត្វនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ អ្នកពាក់ព័ន្ធឆ្នាំ ២០២៥។ សម្ពាធទាំងនេះកើតឡើងក្នុងបរិបទទូលំទូលាយនៃការប្រើប្រាស់ដែលមិនមាននិរន្តរ ភាព និងហានិភ័យនៃការរីករាលដាលកាន់តែលឿនឡើងនៅចំណុចដែលសត្វព្រៃ សត្វពាហនៈ និងមនុស្សត្រូវ ប៉ះពាល់គ្នា។ តម្រូវការផលិតផលសត្វព្រៃទាំងស្របច្បាប់ និងខុសច្បាប់ កាន់តែជំរុញឱ្យប្រភេទសត្វថយចុះជា ពិសេសក្នុងចំណោមប្រភេទសត្វអាទិភាព ខណៈពេលដែលការផ្លាស់ប្តូរប្រើប្រាស់ដីធ្លី ការពង្រឹងកសិកម្ម និងទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធរវាងមនុស្ស សត្វពាហនៈ និងសត្វព្រៃ បង្កើនហានិភ័យនៃការលេចចេញជាហានិភ័យ នៃការរីករាលដាលជំងឺ។ ទោះបីមានគំនិតផ្តួចផ្តើមអន្តរជាតិ (ឧទាហរណ៍ INL, DEFRA, EU) ក៏ដោយ មូល និធិត្រូវបានប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងកម្មវិធីជាមួយចំនួន ហើយជារឿយៗត្រូវបានរួមបញ្ចូលមិនបានពេញលេញជាមួយ យុទ្ធសាស្ត្រសុខភាពតែមួយកម្រិតថ្នាក់ជាតិ ឬកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ការកាត់ បន្ថយថវិកាទ្វេភាគី ថវិកាអនុវត្តមានកំណត់ និងការផ្តល់អាទិភាពនយោបាយទាប កាន់តែរឹតត្បិតការឆ្លើយតប នៅទូទាំងប្រទេសឥណ្ឌូ-កូម៉ា។

ដោយផ្អែកលើអាទិភាពវិនិយោគឆ្នាំ ២០២០ របស់ CEPF និងការសង្កត់ធ្ងន់លើមតិកែលម្អរបស់អ្នក ពាក់ព័ន្ធក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ឆ្នាំ ២០២៥ ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញតាមរយៈ ផ្នែកសុខភាពតែមួយ៖ វិធីសាស្ត្ររួមបញ្ចូលគ្នាដែលទទួលស្គាល់ការទាក់ទងគ្នារវាងសុខភាពមនុស្ស សត្វ និង ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ហើយលើកកម្ពស់កិច្ចសហការឆ្លងវិស័យដើម្បីដោះស្រាយហានិភ័យរួម។ វាក៏ផ្តល់បញ្ជាក់ពីការ ផ្លាស់ប្តូរ ពីការសង្កត់ធ្ងន់លើការបង្ការជំងឺតែមួយ ទៅការដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកមូលដ្ឋានដូចជា ការរិចរិលជម្រក ការរុករាន ការដោះស្រាយបញ្ហាជួញដូរសត្វព្រៃមិនមានសុវត្ថិភាព និងកង្វះជម្រើសជីវភាពសម្រាប់ជនជាតិដើម ភាគតិច និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន (IPLCs)។ ក្របខ័ណ្ឌនេះទទួលស្គាល់ថាការកាត់បន្ថយការជួញដូរសត្វព្រៃ ខុសច្បាប់ ការលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយចីរភាព និងការកាត់បន្ថយអាកប្បកិរិយាប្រថុយប្រថាននៅ ចំណុចប្រសព្វគ្នារវាងសត្វព្រៃ-សត្វពាហនៈ-មនុស្ស មិនត្រឹមតែផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ជីវចម្រុះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងកាត់បន្ថយហានិភ័យដល់សុខភាព និងជីវភាពរស់នៅរបស់មនុស្សផងដែរ។ ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ ១៩ បានបង្ហាញពីគ្រោះថ្នាក់សកលនៃការរីករាលដាលពីសត្វព្រៃទៅមនុស្ស ជាពិសេសនៅក្នុងតំបន់ដូចជា តំបន់ហតស្តតឥណ្ឌូ-កូម៉ា ដែលសម្បូរទៅដោយជីវចម្រុះ និងមានហានិភ័យខ្ពស់នៃការរីករាលដាលនៃជំងឺស ត្វ។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី ៣៖ ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ និងអភិរក្ស (PCAs) និងការចូលរួមរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល, ជនជាតិដើមភាគតិច, និងសហគមន៍

មូលដ្ឋាន (IPLCs) ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិបាលកិច្ច ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងការអភិរក្ស នៅតំបន់ជីវៈចម្រុះអាទិភាព

តំបន់ការពារធម្មជាតិកំពុងនៅជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់សម្រាប់ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះនៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្ថាន តឺតណូ-កូម៉ា ប៉ុន្តែការខ្វះខាតនៃប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងធ្វើឱ្យមានការរារាំងក្នុងការអនុវត្តការអភិរក្សយ៉ាង មានប្រសិទ្ធភាព។ បន្ថែមពីនេះ តំបន់ការពារជាទូទៅក៏មានការខ្វះខាតធនធានផងដែរ។ ចន្លោះឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២៥ តំបន់ការពារបានទទួលប្រហែល ១៣% នៃមូលនិធិអភិរក្សទ្វេភាគីរបស់ម្ចាស់ជំនួយ ខណៈដែល ថវិកាជាតិបានផ្ដោតលើការសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងប្រាក់ខែ ជាជាងការគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការ។ ដោយសារតែបញ្ហានេះ និងការពិចារណាថា ៦៧% នៃ KBA នៅក្នុងតំបន់ហត្ថស្ថានស្ថិតនៅក្រៅតំបន់ការពារ ដែលបានកំណត់ទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក តម្រូវការពង្រីកវិធីសាស្ត្រអភិរក្សលើសពីតំបន់ការពារប្រពៃណី ខណៈ ពេលដែលកំពុងធ្វើការដើម្បីកែលម្អប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ។

ការពិគ្រោះយោបល់នៅឆ្នាំ ២០២៥ បានបញ្ជាក់ជាថ្មីថាការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងតំបន់ ការពារគឺជាតម្រូវការស្នូល ប៉ុន្តែបានសង្កត់ធ្ងន់ថាការគាំទ្រពីអ្នកផ្តល់ជំនួយគួរតែពង្រីកដល់ការចូលរួមពីអង្គការ សង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងតំបន់ការពារ និងពង្រីកការគាំទ្រពីវិធានការប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អភិរក្សតំបន់ផ្សេងទៀតក្រៅ ពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (OECMs) ដូចជាព្រៃឈើសហគមន៍ សហគមន៍នេសាទ ព្រៃអ្នកតា និងតំបន់អភិរក្ស ដែលគ្រប់គ្រងដោយមូលដ្ឋានផ្សេងទៀត ដែលជាកន្លែងដែលគំរូថ្មីៗ និងមានភាពធន់បានរកឃើញ។ អ្នកពាក់ ព័ន្ធក៏បានសង្កត់ធ្ងន់ថាសមធម៌របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង IPLCs និងការចូលរួមក្នុងការគ្រប់គ្រង និង អភិបាលកិច្ច PCAs មិនត្រឹមតែជាលក្ខខណ្ឌដែលអាចធ្វើទៅបានប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែជាលទ្ធផលផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ ពួកគេផងដែរ។ អ្នកពាក់ព័ន្ធជឿថា CEPF អាចដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ដោយអនុញ្ញាតឱ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិល សហការជាមួយអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល និងអ្នកកាន់សិទ្ធិ ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស ហិរញ្ញវត្ថុ និងសមត្ថ ភាពប្រកបដោយចីរភាព។ នៅទូទាំងតំបន់ហត្ថស្ថាន ការអភិរក្សដែលមានមូលដ្ឋានលើសហគមន៍បានបង្ហាញ ឱ្យឃើញពីការបំពេញបន្ថែម ឬជម្រើសដ៏មានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ប្រព័ន្ធដីកនាំដោយរដ្ឋ ដូចដែលបានបង្ហាញ ដោយតំបន់អភិរក្សត្រីក្នុងមូលដ្ឋាននៅសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតឡាវ និងតំបន់ប្រភេទសត្វពានរងដែល គ្រប់គ្រងដោយសហគមន៍នៅវៀតណាម។

ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការគ្រប់គ្រងរបស់ PCAs និងការចូលរួមរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង IPLCs ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិបាលកិច្ចរបស់ពួកគេ នឹងដោះស្រាយដោយផ្ទាល់នូវការគំរាមកំហែងមួយចំនួនដែល មានចំណាត់ថ្នាក់ខ្ពស់បំផុតចំពោះលទ្ធផលដែលមានមូលដ្ឋាននៅតំបន់ រួមទាំងការបរបាញ់ ការកាប់ឈើ ដំណាំ និងការនេសាទ។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះនឹងផ្ដោតលើការសម្រេចបាននូវអភិបាលកិច្ចកាន់តែរឹងមាំ ការចូលរួមដោយរួមបញ្ចូល និងសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈ។ វានឹងផ្តល់អំណាចដល់ IPLCs និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលឱ្យចូលរួមយ៉ាងមានអត្ថន័យ ដោយអនុវត្តស្តង់ដារសកលសម្រាប់ PCAs និងរក្សាបាននូវវិធានការប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អភិរក្សតំបន់ផ្សេង

ទៀតក្រៅពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ (OECMs) ដែលដឹកនាំដោយ IPLC ពិតប្រាកដ និងកសាងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលមានការទទួលស្គាល់។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៦៖ អនុវត្តអភិរក្សមណ្ឌលជីវៈចម្រុះ, សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី, និងដំណោះស្រាយតាមបែបធម្មជាតិ (NbS) នៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល

ការបែកបាក់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅទូទាំងតំបន់ក្តៅឥណ្ឌូ-ភូមាភ័ព្វធ្វើឱ្យចុះខ្សោយភាពសុចរិតនៃអេកូឡូស៊ី គំរាមកំហែងដល់ប្រភេទសត្វដែលរងការគំរាមកំហែងជាសកល កាត់បន្ថយភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ និងធ្វើឱ្យខូចខាតសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ ដូចជាការគ្រប់គ្រងទឹក ការកាត់បន្ថយទឹកជំនន់ និងស្ថេរភាពដី។ ការវិនិយោគអភិរក្សក្នុងអំឡុងពេលកន្លងមកភាគច្រើនបានផ្តោតលើទីតាំងមូលដ្ឋានដែលមានការគំរាមកំហែងខ្លះៗដែលមើលរំលងកត្តាជំរុញដែលមានផលប៉ះពាល់ ដូចជាការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការធ្វើសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ កសិកម្មមិនមាននិរន្តរភាព និងអភិបាលកិច្ចប្រើប្រាស់ដីធ្លីទន់ខ្សោយ ដែលបន្តបង្កើនល្បឿននៃការរិចរិលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ សម្ពាធទ្រង់ទ្រាយធំៗ រួមទាំងទំនប់វារីអគ្គិសនី គម្រោងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ អណ្តូងរ៉ែ និងការពង្រីកកសិកម្ម ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅក្នុងពិគ្រោះយោបល់ឆ្នាំ ២០២៥ ថាជាការគំរាមកំហែងធំបំផុតចំពោះជីវៈចម្រុះ។ អ្នកពាក់ព័ន្ធក៏បានសង្កត់ធ្ងន់ផងដែរថា កត្តាជំរុញដូចគ្នាទាំងនេះអាចបម្រើជាធាតុចូលសម្រាប់ការរួមបញ្ចូលជីវៈចម្រុះ និងដំណោះស្រាយផ្អែកលើធម្មជាតិ (NbS) ទៅក្នុងផែនការវិវឌ្ឍន៍ទីតាំងលើ និងការសម្រេចចិត្តគោលនយោបាយ។

សង្គមស៊ីវិលមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការបង្កើតដំណើរការទាំងនេះ ដោយតស៊ូមតិគាំទ្រជម្រើសប្រកបដោយចីរភាព ការអនុវត្តឧបករណ៍ដូចជាការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) ការធ្វើផែនការទីតាំងភូមិសាស្ត្រ និងស្តង់ដារការអនុវត្ត និងការលើកកម្ពស់ការធ្វើការសម្រេចចិត្តប្រកបដោយការរួមបញ្ចូល។ តាមរយៈការបញ្ចូលតម្លៃជីវៈចម្រុះ និង NbS ទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ការធ្វើផែនការកម្រិតប្រកបដោយភាពប្រុងប្រយ័ត្ន និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិអាចរួមចំណែកកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពដល់ការតភ្ជាប់អេកូឡូស៊ី ការសម្របខ្លួនទៅនឹងអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះស្របនឹងគោលដៅទី ១ នៃក្របខ័ណ្ឌជីវៈចម្រុះសកលគុនមីង-ម៉ុងរ៉េអាល់ (Kunming-Montreal Biodiversity Framework) ស្តីពីការធ្វើផែនការទីតាំងភូមិសាស្ត្ររួមបញ្ចូលគ្នា ក៏ដូចជាគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព (SDG) ទី ១៥ ដែលមានគោលបំណងបញ្ចូលជីវៈចម្រុះទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងមូលដ្ឋាន។ អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៥ បានអំពាវនាវឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរពី "ការបង្ហាញ" ទៅជា "ការអនុវត្ត" គំរូដែលអាចធ្វើមាត្រដ្ឋានបាន និងអាចចម្លងបាន ជាពិសេសគំរូដែលអនុវត្ត NbS ដើម្បីផ្សះផ្សាទទួលបាននៃការអភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍន៍។ គម្រោងដែលគាំទ្រក្រោមទិសដៅនេះត្រូវតែបង្ហាញពីសក្តានុពលច្បាស់លាស់សម្រាប់ការចម្លង ឬការទទួលយកគោលនយោបាយតាមរយៈសង្គមស៊ីវិល រដ្ឋាភិបាល ឬផ្លូវវិស័យឯកជន។ អាទិភាពនឹងត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យវិធីសាស្ត្រដែលដោះស្រាយផលប៉ះ

ពាល់តាមវិស័យក្នុងថាមពល ការដឹកជញ្ជូន និងកសិកម្ម លើកកម្ពស់ដំណើរការរួមបញ្ចូល និងចូលរួម និងអនុវត្តគោលការណ៍ការពារ ដូចជាឋានានុក្រមកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាដើម។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី៩៖ គាំទ្រដល់ការបង្កើត ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងស្ថាប័នអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីធ្វើការលើជីវៈចម្រុះ, សហគមន៍, និងជីវភាពរស់នៅ នៅថ្នាក់តំបន់, ថ្នាក់ជាតិ, ថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកម្រិតសហគមន៍

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិនៅតែបន្តដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួលប្រជុំភាពជាដៃគូ ការផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេស ការកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុ និងការចូលទៅកាន់វេទិកាសកល ប៉ុន្តែភាពស្របច្បាប់របស់ពួកគេនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានអាចមានកម្រិត។ ផ្ទុយទៅវិញ អង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងស្រុកកាន់តែទទួលបានទំនុកចិត្តពី IPLC ចំណេះដឹងបរិបទ និងសមត្ថភាពក្នុងការជះឥទ្ធិពលលើគោលនយោបាយពីក្រោមឡើងលើ។ ដូច្នេះ ការទទួលខុសត្រូវចំពោះភាពជោគជ័យនៃការអភិវឌ្ឍរយៈពេលវែងកំពុងផ្លាស់ប្តូរទៅរកអង្គការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិត្រូវបានដើរតួនាទីអ្នកសម្របសម្រួល និងអ្នកគាំទ្រច្រើនជាងអ្នកដើរតួនាទីចម្បង។

ការពិគ្រោះយោបល់នៅទូទាំងប្រទេសក្នុងតំបន់ហត្ថស្តតណ្ហ-ភូមាទាំង៦ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៥ បានពង្រីកនិន្នាការនេះយ៉ាងខ្លាំង ដោយសង្កត់ធ្ងន់ថា ការគាំទ្រដល់ការរីកចម្រើនរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងស្រុកដែលមានស្រាប់ និងការគាំទ្រដល់ការបង្កើតអង្គការថ្មីៗ ជាពិសេសដែលមានមូលដ្ឋានលើ IPLC និងសម្រាប់ក្រុមដែលមិនសូវមានតំណាង គឺជាចំណុចស្នូលសំខាន់ក្នុងការសម្រេចបាននូវលទ្ធផលប្រកបដោយចីរភាព។ តម្រូវការដែលបានកំណត់ពង្រីកចេញពីការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស ដើម្បីរួមបញ្ចូលការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ការអភិវឌ្ឍភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងការទំនាក់ទំនង។

បើទោះបីជាមានការទទួលស្គាល់កាន់តែច្រើនឡើងក៏ដោយ ការវិនិយោគលើសង្គមស៊ីវិលនៅតែមានកម្រិត។ ទោះបីជាការផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពបានកើនឡើងជាងទ្វេដងចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០២០ ក៏ដោយ វានៅតែស្ថិតក្នុងចំណោមសកម្មភាពអភិវឌ្ឍដែលមានការគាំទ្រតិចបំផុតនៅក្នុងតំបន់ដែលមានការគំរាមកំហែងនេះ ហើយមានការគាំទ្រដែលមានកម្រិតសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍអង្គការរយៈពេលវែង។ លើកលែងតែប្រទេសថៃ រដ្ឋាភិបាលភាគច្រើនផ្តល់មូលនិធិតិចតួច ឬគ្មានសម្រាប់សង្គមស៊ីវិល ហើយមានយន្តការតិចតួចណាស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍស្ថាប័នរយៈពេលវែង។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះផ្តោតការសង្កត់ធ្ងន់ឡើងវិញលើការវិនិយោគដែលមានគោលដៅជាក់លាក់សមធម៌ និងប្រកបដោយចីរភាពនៅក្នុងសង្គមស៊ីវិល ដោយផ្លាស់ប្តូរលើសពីការបណ្តុះបណ្តុះរយៈពេលខ្លីឆ្ពោះទៅរកការគាំទ្ររយៈពេលវែងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍអង្គការ ដែលដោះស្រាយបញ្ហាអភិបាលកិច្ច និងនិន្នាការហិរញ្ញវត្ថុ។ CEPF នឹងផ្តល់អាទិភាពដល់ផ្នែកដែលមិនសូវមានការគាំទ្រ ក្រុម និងអង្គការដែលដឹកនាំដោយសហគមន៍ ដឹកនាំដោយស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គមិនភាពស្មើគ្នាចំពោះការចូលរួម។ គម្រោងទាំងអស់ត្រូវតែរួមបញ្ចូលការពិចារណាលើយេនឌ័រទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំតាក់តែង និងការ

អនុវត្តរបស់ពួកគេ ហើយបង្ហាញយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីលើកកម្ពស់សមធម៌ក្នុងការទទួលបានការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងអង្គការ។ ដោយមានភាពបន្ស៊ីគ្នាជាមួយនឹងអាទិភាពវិនិយោគស្នូលរបស់ CEPF ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាព សង្គមស៊ីវិល ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនេះឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការក្នុងតំបន់យ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ដំណោះស្រាយដែល ដឹកនាំដោយមូលដ្ឋាន ដែលអាចទុកចិត្តបាន ធន់ និងអាចធ្វើមាត្រដ្ឋានបាន។

ទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រទី១៣៖ ផ្តល់ទូរភាពជាអ្នកដឹកនាំយុទ្ធសាស្ត្រ និងការសម្រប សម្រួលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើការវិនិយោគលើការអភិរក្ស តាមរយៈក្រុមការងារ គ្រប់គ្រងមូលនិធិថ្នាក់តំបន់ (RIT)

នៅក្នុងតំបន់ហតស្តតនីមួយៗដែលមានការវិនិយោគ, CEPF បានធ្វើការជាមួយក្រុមការងារ RIT ដើម្បីអនុវត្តឯកសារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទៅជាលទ្ធផលរួមបញ្ចូលគ្នា និងផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងសកម្មភាពដែល ដឹកនាំដោយអង្គការសង្គមស៊ីវិល។ RIT មានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការផ្តល់មូលនិធិ, ការកសាងសមត្ថភាព, ការ គ្រប់គ្រងចំណេះដឹង, និងការសម្របសម្រួលមូលនិធិ ដោយធានាថាការវិនិយោគមានលក្ខណៈយុទ្ធសាស្ត្រ, សន្សំសំចៃ, និងស្របតាមបរិបទក្នុងស្រុក និងអាទិភាពរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។

សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៦-២០៣០, ក្រុមការងារ RIT នឹងមានអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលមានសមត្ថភាពមួយ ស្ថាប័ន ឬច្រើន ដែលមានវត្តមានប្រតិបត្តិការយ៉ាងរឹងមាំនៅក្នុងតំបន់ហតស្តតនី-ភូមា ដោយដំណើរការ ស្របតាមបេសកកម្មរបស់ CEPF, សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការ, និងគោលការណ៍នៃតម្លាភាព, បរិយាប័ន្ន, និង ការទទួលខុសត្រូវ។ ស្របតាមគោលនយោបាយ CEPF, អង្គការដែលបម្រើជាសមាជិក RIT នឹងមិនមានសិទ្ធិ ទទួលបានមូលនិធិនៅក្នុងតំបន់ហតស្តតនីនោះទេ ទោះបីជាសម្ព័ន្ធភាពឯករាជ្យស្របច្បាប់ដែលមានចេតនាសម្ព័ន្ធ អភិបាលកិច្ចដាច់ដោយឡែក, អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកម្មវត្ថុនៃការពិនិត្យឡើងវិញពីខាងក្រៅ, និងការយក ចិត្តទុកដាក់យ៉ាងម៉ត់ចត់ក៏ដោយ។

ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងឆ្នាំ ២០២៥ បានបញ្ជាក់ជាថ្មីអំពីតួនាទីសំខាន់របស់ RIT ក្នុងការពង្រឹងការសម្របសម្រួលកម្រិតថ្នាក់ជាតិ, គាំទ្រដល់អ្នកទទួលបានមូលនិធិដែលមិនសូវមានតំណាង, និង សម្រួលដល់ការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹងនៅទូទាំងប្រទេស និងវិស័យនានា។ មានការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ការ រក្សាវត្តមានក្នុងស្រុក, និងការបន្ស៊ីគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងអាទិភាពអភិរក្សថ្នាក់ជាតិ។ ដូច្នេះ, វិសាលភាព របស់ RIT អាចរួមបញ្ចូលការទទួលខុសត្រូវបន្ថែមសម្រាប់ការសម្របសម្រួលថ្នាក់ជាតិ និងមូលដ្ឋាន ដែលវា បានបន្ថែមតម្លៃ និងពង្រឹងទំនាក់ទំនងជាមួយអាទិភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិ។

ក្នុងនាមជាយន្តការស្ថាប័នសំខាន់មួយនៅក្នុងការអនុវត្តគំរូភាពរបស់ CEPF, ក្រុមការងារ RIT នឹង ធានាថាការវិនិយោគត្រូវបានកំណត់គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ, គ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, និងឆ្លើយតប ទៅនឹងបញ្ហាប្រឈម និងឱកាសថ្មីៗ ដែលបង្កើនផលប៉ះពាល់រយៈពេលវែងនៃការអភិរក្សនៅក្នុងតំបន់ហតស្ត តនី-ភូមា។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

តំបន់ហត្ថស្ថិតភូមា-ភូមា នៅតែជាតំបន់មួយក្នុងចំណោមតំបន់ដែលមានសារៈសំខាន់ខាងជីវសាស្ត្រ បំផុតនៅលើផែនដី ជាមួយនឹងកម្រិតពិសេសនៃភាពចម្រុះនៃប្រភេទសត្វ និងតំបន់ដែលមានប្រភេទសត្វ ស្ថាបនិក។ ការវិនិយោគលើការអភិរក្សបានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំង ទាំងការប្តេជ្ញាចិត្តជាតិដ៏រឹងមាំ និងការគាំទ្រពីអន្តរជាតិប្រកបដោយចីរភាព។ ចន្លោះឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២៤, យ៉ាងហោចណាស់ ៥,៥ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកត្រូវបានវិនិយោគលើការអភិរក្សជីវៈចម្រុះនៅទូទាំងតំបន់ហត្ថ ស្ថិត (កើនឡើង ៦២% ពីឆ្នាំ ២០១៥-២០១៩) ដែលក្នុងនោះប្រហែល ៨០% ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន ដោយរដ្ឋាភិបាលជាតិ និង ២០% ដោយដៃគូអន្តរជាតិ។

បើទោះបីជាមានវឌ្ឍនភាពនេះក៏ដោយ, ជីវៈចម្រុះនៅតែបន្តប្រឈមមុខនឹងការគំរាមកំហែងកាន់តែ ខ្លាំងឡើងៗ ការបរបាញ់ និងការដកហូតព្រៃឈើនៅតែជាសម្ពាធដ៏ធំបំផុតលើប្រភេទសត្វ និងលទ្ធផលនៃការ អភិរក្សតាមតំបន់អាទិភាព រួមជាមួយនឹងផលប៉ះពាល់កាន់តែខ្លាំងឡើងពីទំនប់វារីអគ្គិសនី និងការគ្រប់គ្រងទឹក, ការពង្រីកកសិកម្ម, ការនេសាទ, និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បើគ្មានការអន្តរាគមន៍បន្ទាន់ទេ, ការរិចរិល ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជាបន្តបន្ទាប់នឹងធ្វើឱ្យខូចដល់សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី, បង្កើនល្បឿននៃការផុតពីជម្រក ប្រភេទសត្វ, និងបង្កើនភាពងាយរងគ្រោះចំពោះវិបត្តិអាកាសធាតុ និងសុខភាព។

អង្គការសង្គមស៊ីវិលមានជំហរល្អក្នុងការដោះស្រាយការគំរាមកំហែងទាំងនេះ និងកត្តាជំរុញដែលធ្វើឱ្យ បាត់បង់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ប៉ុន្តែការវិនិយោគបច្ចុប្បន្នមិនរមែងតែងតែផ្ដោតលើអាទិភាពសំខាន់បំផុត ឬលើក កម្ពស់វិធីសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងអាចធ្វើមាត្រដ្ឋានបានច្រើនបំផុតនោះទេ។ ដើម្បីជួយបំពេញកម្លាំង នេះ, ឯកសារបច្ចុប្បន្នភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីហត្ថស្ថិតភូមា-ភូមាឆ្នាំ ២០២៥ ផ្តល់នូវយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគដែល ផ្ដោតលើលទ្ធផលថ្មីសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៦-២០៣០។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះគូសបញ្ជាក់ពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ១៣ និងអាទិភាពវិនិយោគចំនួន ៥២, ដោយឡែកមូលនិធិ CEPF ផ្ដោតលើទិសដៅចំនួន ៦ និងអាទិភាពវិនិ យោគចំនួន ១៧ នៅទូទាំងច្រករបៀងសំខាន់ៗចំនួន ៥ (ព្រៃហាឡាបាឡា, ទន្លេមេគង្គ និងដៃទន្លេសំខាន់ៗ, ព្រៃលិចទឹកតាមរដូវនៅតំបន់វាលទំនាបភាគខាងជើង, ថ្នកំបោរចិន-វៀតណាម, និងបឹងទន្លេសាប និងតំបន់ លិចទឹក) រួមទាំងបណ្តាញនៃ KBA តំបន់ភ្នំថ្មកំបោរ នៅក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា។ CEPF ក៏នឹងកំណត់គោលដៅ ប្រភេទសត្វអាទិភាពចំនួន ២៣៩ ប្រភេទ ដែលត្រូវការសកម្មភាពអភិរក្ស។ យុទ្ធសាស្ត្រថ្មីនេះតំណាងឱ្យឱកាសដ៏មានមហិច្ឆតា, ប៉ុន្តែជាការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងមួយ ដើម្បីទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីភាពច្នៃប្រឌិត, ពោស ពេញដោយថាមពល, និងឈានដល់ការការពារជីវៈចម្រុះតែមួយគត់ និងមិនអាចជំនួសបាននៅតំបន់ហត្ថ ស្ថិតភូមា-ភូមា។